

שמואל לאראן (פאלץ)

תל-אביב

געסטאפאָ — זאל אַ יידישער בחור, דערצו נאָך אַ פאַרווונדעטער, טרוימען וועגן פליען אין אַ קאַמפּס-עראָפּלאַן און וואַרפּן באַמבעס אויף דייטשע קעפּ...
נאָכן אויסהיילן זיך פון די ווונדן, האָב איך אין אַ חודש אַרום פאַרלאָזט קוטנע. שווער צו באַשרייבן די איבערלעבונגען פון נע-ונד, הונגער, נויט אין די שווערע מלחמה-יאָרן. אָבער מיין טרוים איז פאַרווירקלעכט געוואָרן. איצט, אין יאָר 1943, בין איך אַן ענגלישער פליער, באַטייליק זיך אינעם פלוג פון אַן עסקאָדריללע באַמבירער, וועלכע דאַרף אויסלאָדן איר „באַגאַזש“ אויף דער דייטשער ערד. איצט זיך איך אין עראָפּלאַן, האָב הנאה און אַ סאַטיספאַקציע, וואָס כּוועל ענדלעך אויף אַ ממשותדיקן אופן אַפּצאלן די רוצחים פאַר זייער חרוב מאַכן לענדער, שטעט און פעלקער און קודם כל — נקמה נעמען פאַרן אומשולדיק פאַרגאַסענעם יידישן בלוט.

דורך דער געדיכטער נאַכט-פינצטערניש דערזעען מיר איינצלע פייערלעך. די דייטשע שטאַט, דער ציל פון אונדזער אַטאַקע, ברענט אויף עטלעכע ערטער פון די פריערדיקע באַמבאַר-דירונגען. מיטן דערנענטערן זיך פון אונדזערע עראָפּלאַנען, ווערט שטאַרקער דאָס פייער פון זייערע זעניט-האַרמאַטן. אויפרייסן אין דער לופט אַרום אונדז, מינוטן פון שרעק און טיפע איבערלע-בונגען. נאָך אַ ביסל — מיר זענען ביים ציל. עס ווערט מיר לייכטער אויפן האַרצן. ענדלעך גיב איך אַ דריק אויפן מעכאַניזם וועלכער באַפרייט די באַמבעס. די קלאַפּע עפנט זיך און ענגלישע באַמבעס, געשיקט דורך אַ יידישן פליער — פאלן אויף די דייטשנס קעפּ. די מינוט פון נקמה איז געקומען.

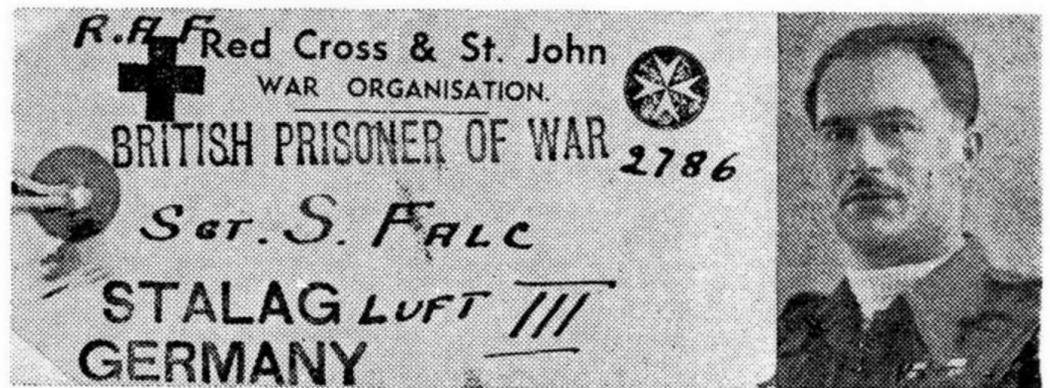
דאָס איז געווען מיין ערשטער פלי צו באַמבאַרדירן דייטשלאַנד — אָבער נישט דער לעצטער. שפעטער האָב איך נאָך געהאַט די הנאה און די סאַטיספאַקציע צו שלידערן אויפן שונאַס טעריטאָריע טויזנטער קילאָ באַמבעס. אין שייך פון זייערע אויפרייסן האָב איך אַ ביסל געקילט מיין צעווייטיקט האַרץ צוליבן אומגליק פון אונדזער פּאַלק; אַ שטאַלץ האָט מיך באַהערשט, וואָס כּיבין כמעט דער איינציקער יידישער יוגנטלעכער פון קוטנע, וועלכער האָט זוכה געווען אַלס פליער צו דערלאַנגען קלעפּ די היטלעריסטן, מיט דער הילף פון אַן ענגלישן באַמבירער; וואָס איך צאל כאַטש טיילווייז אַפּ די רוצחים פאַר זייערע גוואַלד-טאַטן און פורעניותן.

אָבער נישט לאנג האָב איך געקענט זעטיקן מיינע נקמה-געפילן. אַ יאָר נאָך די פריער געשילדערטע געשעענישן, איז מיין עראָפּלאַן אַראָפּגעשאָסן געוואָרן דורך דער דייטשער זעניט-אַרטילעריע. מיר איז געלונגען מיט אַ פאַל-שירם צו שפּרינגען פונעם ברענענדיקן עראָפּלאַן און — אַריינפאַלן אין דייטשער געפאַנגענשאַפט. צום גליק, האָבן די דייטשן נישט אַנטדעקט מיין יידישקייט און כּי האָב אין דער געפאַנגענשאַפט גענאָסן פון די זעלבע רעכט וואָס די ענגלישע אַפיצירן.

עטלעכע ווערטער וועגן דער אַראָפּשיסונג פון מיין עראָפּלאַן: ווען ס'איז אין אויגוסט 1944 אויסגעבראַכן אין וואַרשע דער

דער פיר-מאַטאַרדיקער ענגלישער באַמבירער האָט שווער זיך באַוועגט אין דער לופט. אויסער דער גאַנצער מאַנשאַפט, האָבן זיך דאַרט געפונען נאָך אַ 4 טאָן באַמבעס. מיטן דערווייטערן זיך פונעם פלי-פעלד, איז די שנעלקייט געוואַקסן. מיר האָבן איבערגעלאָזט די דרומדיקע ברעגן פון ענגלאַנד — און אַט זעען זיך שוין די קאַנטורן פון אייראָפּעס יבשה. האַלאַנד. אָבער נישט די מדינה איז איצט דער ציל פון אונדזער פלי. מיר דאַרפן דערגרייכן די פאַרשאַלטענע דייטשע ערד, אַראָפּלאָזן אונדזערע באַמבעס אויף דייטשע פאַבריקן און שטעט.

דאָס איז נישט געווען מיין ערשטער פלי אַלס זעלנער פונעם בריטישן מיליטערישן לופט-פלאַט. נאָך פריער האָט מיין עסקאָדע אַנטייל גענומען אין עטלעכע וויכטיקע אַפּעראַ-ציעס, נאָר איבער די אַקופירטע דורך די נאַציס לענדער. איצט איז מען געפלויגן קיין דייטשלאַנד, צו דער נעסט פון די רוצחים.

דאָקומענט פון קריגס-געפאַנגענעם ש. לאַראַן (פּאַלץ)
תעודת שבוי-מלחמה של ש. לרון (פּלץ)

...מיינע געדאַנקען טראָגן זיך אַוועק צו די סעפטעמבער-טעג פון 1939, ווען כּי האָב מיט מיין גאַנצער משפּחה זיך געפונען אין קוטנע, די שטאַט וווּ מ'איז געבאַרן געוואָרן און אויסגעוואַקסן. די דייטשע אַוויאַציע האָט דעמאָלט אַפט און געדיכט באַמבאַרדירט די שוצלאָזע שטאַט און אירע איינוווינער. אַפילו די פליטים אויף די וועגן, וועלכע זענען געלאָפן פון קוטנע, האָבן די דייטשע לופט-פיראַטן באַשאָסן פון מאַשין-געווער. נאָך דעם ווי פוילן איז געפאַלן און קוטנע איז פאַרנומען געוואָרן דורך דער היטלע-ריסטישער אַרמיי, האָט זיך אַנגעהויבן זייער מאַרד-מלאכה איבער אונדזער פּאַלק. אין זכרון טויכן אויף בילדער, ווי אַזוי די דייטשן האָבן זיך איזדעקעוועט איבער יידישע קינדער, פרויען, אַלטע לייט. מיט סאַדיזם, ברוטאַלקייט, אויסגעטאַן פון יעטוועדן מענטש-לעך געפיל, האָבן זיי געשלאָגן, געפייניקט און געמאַרדעט אונדזערע שוועסטער און ברידער. צוזעענדיק די אַלע גרויל-טאַטן און זייענדיק אַליין אַ קרבן פון זיי, איז אין מיין יוגנטלעכן מוח געבאַרן געוואָרן אַ געדאַנק... צו ווערן אַ פליער און נקמה נעמען אין די דייטשן.

נאָר וואָס מער כּי האָב אין יענער צייט זיך אַנטציקט מיט דעם געדאַנק, אַזוי האָב איך אַלץ בולטער געזען די אומרעאַלקייט זיינע. וואָס הייסט — בעת אויף די גאַסן פון קוטנע הערן זיך די באַשטיוולטע טריט פון דייטשע זעלנער, זשאַנדאַרמעריע און

אהין פליען, כדי אַראַפּוואַרפּן פאַר די אויפשטענדלער געווער, אַמוניציע, שפייז און מעדיקאַמענטן. דאָס זענען געווען גאַר שווערע און קאַמפּליצירטע פּליאַפּעראַציעס, ווייל דעם טראַנס-פאַרט האָט מען באַדאַרפט אַראַפּוואַרפּן אויף באַשטימטע גאַסן, וואָס איין טייל האָט געהערט צו די דייטשן, די צווייטע טייל — צו די פּוילישע אויפשטענדלער. איך האָב באַדאַרפט פון דער לופטן צושטעלן אַ גרעסערן טראַנספּאָרט אויפן פּלאַץ גזשיבאָוו-סקי—קרולעווסקע, לעבן דער געלדע. און דאָרט איז מיין עראַפּלאַן געטראָפּן געוואָרן.

זייענדיק אין געפּאַנגענשאַפט, האָב איך אַ סך געטראַכט, הלמאי האָבן די אַליאַנטן נישט געהאַלפּן די העלדישע אויפֿ-שטענדלער אין וואַרשעווער געטאָ, נישט געשיקט קיין איין עראַפּלאַן מיט אַ ביסל ביקסן, פּראָדוקטן, רפואות? ווי אַנדערש וואָלט אויסגעזען דער אומגלייכער פּאַרמעסט צווישן אַ הייפל ייִדישע קעמפּערס און זייערע דייטשע באַצווינגערס, ווען פון לאַנדאָן, מאַסקווע און ניו־יאָרק וואָלט געליפּערט געוואָרן כאַטש אַ ברוכטייל פון דער הילף וואָס איז צוגעשטעלט געוואָרן די אויפשטענדלער פון גענעראַל באַר־קאַמאַראַווסקי!?

קיין ענטפּער אויף דער האַרבער פּראַגע האָב איך נישט געפונען ביזן היינטיקן טאָג...

אויפשטאַנד פון באַר־קאַמאַראַווסקי קעגן די דייטשן, האָט די בריטישע אַוויאַציע אַריבערגעפירט עטלעכע פּליאַעסקאַדרעס קיין ברינדיזי אין איטאַליע, כדי זיין וואָס נענטער צו דער קעמפּנדיקער הויפטשטאַט פון פּוילן. מיר פּלעגן טאַקע אַפט

דער מחבר אין געפּאַנגען־לאַגער • המחבר במחנה השבויים